ប្រទេសកម្ពុជា និងអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក : សៀវភៅមគ្គុទេសក៍សំរាប់អាជីវកម្ម

International Finance Corporation
World Bank Group

MEKONG PRIVATE SECTOR DEVELOPMENT FACILITY

មាតិកា

ពាក្យគាត់ v
បុព្វកថា ix
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ xi
ជំពូកទី ១ សាវតារពាក់ព័ន្ធ ១
ជំពូកទី ២ ខ្លឹមសារសង្ខេបតាមវិស័យ ៧
កសិអាជីវកម្មទូទៅ ៧
អង្ករ ៨
គ្រាប់ស្វាយចន្ទី ៨
បសុសត្វ ៩
ផ្លែស្វាយ ៩
ប្រេងរុក្ខជាតិ ១០
ស្រាទឹកត្នោត ១០
កៅស៊ូ ១១
ត្រី ១១
ផលិតផលសូត្រ ១១
សង្ហារឹមដែលធ្វើអំពីឫស្សី និង ផ្តៅ ១២
សំលៀកបំពាក់ ១២
សេវាហិរញ្ញវត្ថុ ១៣
សេវាសំណង់ និង សេវាពាក់ព័ន្ធ ១៤
ជំពូកទី ៣ កិច្ចសន្យារបស់ WTO ១៥
ជំពូកទី ៤ ប្រភពដើម និង គោលការណ៍របស់ WTO ២១

ជំពូកទី ៥ បរិយាកាសបទបញ្ញត្តិថ្មីចំពោះអាជីវកម្មក្នុងស្រុក ៣៣
ជំពូកទី ៦ បរិយាកាសវិនិយោគថ្មី ៤៣
ជំពូកទី ៧ បរិយាកាសថ្មីក្នុងការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម : ការបើកទីផ្សារ ៥៣
ជំពូកទី ៨ បរិយាកាសធ្វើពាណិជ្ជកម្មថ្មី : ដំណោះស្រាយជាមួយនឹងរបាំងមិនមែនពន្ធគយ ៦៣
ជំពូកទី ៩ ការក្លាយទៅជាមានភាពប្រកួតប្រជែង និង ដំណោះស្រាយជាមួយនឹងការប្រកួតប្រជែង ៦៩

ឧបសម្ព័ន្ធ ក១ អាជីវកម្មកសិកម្ម : ទូទៅ ៧៧
ឧបសម្ព័ន្ធ ក២ អាជីវកម្មកសិកម្ម : អង្ករ ៨៩
ឧបសម្ព័ន្ធ ក ៣ អាជីវកម្មកសិកម្ម : គ្រាប់ស្វាយចន្ទី ១០១
ឧបសម្ព័ន្ធ ក៤ អាជីវកម្មកសិកម្ម : បសុសត្វ ១០៩
ឧបសម្ព័ន្ធ ក៥ អាជីវកម្មកសិកម្ម : ផ្លែស្វាយ ១១៥
ឧបសម្ព័ន្ធ ក៦ អាជីវកម្មកសិកម្ម : ប្រេងរុក្ខជាតិ ១២៣
ឧបសម្ព័ន្ធ ក៧ អាជីវកម្មកសិកម្ម : ស្រាទឹកត្នោត..........១២៩
ឧបសម្ព័ន្ធ ក៨ អាជីវកម្មកសិកម្ម : កៅស៊ូ..........១៣៣
ឧបសម្ព័ន្ធ ខ ត្រី ១៣៩
ឧបសម្ព័ន្ធ គ១ សិប្បកម្មៈ ផលិតផលសូត្រ ១៤៧
ឧបសម្ព័ន្ធ គ២ សិប្បកម្ម : សង្ហារឹមធ្វើអំពីឫស្សី និង ផ្តៅ ១៥៣
ឧបសម្ព័ន្ធ ឃ សម្លៀកបំពាក់ ១៥៩
ឧបសម្ព័ន្ធ ង១ សេវាហិរញ្ញវត្ថុ ១៦៩
ឧបសម្ព័ន្ធ ង២ សេវាសំណង់ និង សេវាពាក់ព័ន្ធ ១៧៥
ឧបសម្ព័ន្ធ ច បទពិសោធរបស់សមាជិកមួយទៀតរបស់ WTO : ប្រទេសអ៊ូហ្កង់ដា ១៧៩

ឧបសម្ព័ន្ធ ទី ១ ធនធានពត៌មាន ១៩១
ឧបសម្ព័ន្ធ ទី ២ ការគាំទ្រការងារជំរុញពាណិជ្ជកម្មនៅកម្ពុជា ១៩៥
ឧបសម្ព័ន្ធ ទី ៣ មុខងាររបស់កាំកុងត្រូល ១៩៩
ឧបសម្ព័ន្ធ ទី ៤ អាស័យដ្ឋានក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ ២០១
ឧបសម្ព័ន្ធ ទី ៥ សន្ទានុក្រមនៃបច្ចេកស័ព្ទ WTO ២០៣

ពាក្យខ្លី

AFTA	តំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរីអាស៊ាន
AGOA	ច្បាប់ស្តីពីកំណើននិងកាលានុវត្តភាពរបស់ទ្វីបអាហ្វ្រិក
ASEAN	សមាគមប្រជាជាតិអាស៊ីអាគ្នេយ៍
ATC	កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីវាយនភណ្ឌនិងសំលៀកបំពាក់
BSE	ជំងឺគោឆ្កួត
Camcontrol	នាយកដ្ឋានកម្ពុជាត្រួតពិនិត្យទំនិញអាហារ័ណ នីហ័រណ និងបង្ក្រាបការក្លែងបន្លំ (នាយកដ្ឋានកាំកុងត្រូលនៃក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម)
CAP	គោលនយោបាយកសិកម្មទូទៅ
CDRI	វិទ្យាស្ថានបណ្តុះបណ្តាល ស្រាវជ្រាវ ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា
CEPT	ពន្ធគយអនុគ្រោះដែលមានប្រសិទ្ធភាពទូទៅ
c.i.f.	ថ្លៃធានារ៉ាប់រង និងថ្លៃដឹកជញ្ជូន
C/O	វិញ្ញាបនបត្រប្រភពដើម
COMESA	ផ្សាររួមនៃអាហ្វ្រិកខាងកើតនិងខាងត្បូង
EAC	សហគមន៍អាហ្វ្រិកខាងកើត
EBA	អ្វី១ទាំងអស់លើកលែងតែអាវុធ
EU	សហភាពអឺរ៉ុប
FAOSTAT	ទិន្នន័យមូលដ្ឋានផ្នែកស្ថិតិរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីស្បៀងអាហារនិងការចាត់តាំងផ្នែកកសិកម្ម
FDI	វិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស
f.o.b.	ថ្លៃផ្ទុកលើនាវានិងថ្លៃប្រគល់នៅកំពង់ផែ
GATT	កិច្ចព្រមព្រៀងទូទៅស្តីពីពន្ធគយនិងពាណិជ្ជកម្ម
GATS	កិច្ចព្រមព្រៀងទូទៅស្តីពីការធ្វើពាណិជ្ជកម្មសេវាកម្ម
GDP	ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប
GNP	ផលិតផលជាតិសរុប
ILO	អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ

INBAR	បណ្តាញឫស្សី និងផ្តៅអន្តរជាតិ
IP	កម្មសិទ្ធិបញ្ញា
IPR	សិទ្ធិស្តីពីកម្មសិទ្ធិបញ្ញា
ITRO	អង្គការក្រៅស៊ូត្រីភាគីអន្តរជាតិ
LDC	ប្រទេសដែលមានការអភិវឌ្ឍតិចបំផុត
MAFF	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ
MFA	កិច្ចព្រមព្រៀងសរសៃអំបោះ
MFN	ប្រជាជាតិដែលបានទទួលការអនុគ្រោះបំផុត
MoC	ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
NAFTA	កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីនៅអាមេរិកខាងជើង
NGO	អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល
OPEC	អង្គការនៃបណ្តាប្រទេសនាំប្រេងចេញ
PSI	អធិការកិច្ចមុនពេលផ្ទុក
SGS	ក្រុមហ៊ុនត្រួតពិនិត្យទូទៅ
SME	សហគ្រាសធុនតូចនិងធុនមធ្យម
SPS	អនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ
TBT	ឧបសគ្គផ្នែកបច្ចេកទេសចំពោះពាណិជ្ជកម្ម
TRIMs	វិធានការវិនិយោគទាក់ទងនឹងពាណិជ្ជកម្ម
TRIPS	ទិដ្ឋភាពទាក់ទងនឹងពាណិជ្ជកម្មនៃសិទ្ធិស្តីពីកម្មសិទ្ធិបញ្ញា
UK	ចក្រភពអង់គ្លេស
UN	អង្គការសហប្រជាជាតិ
UN Comtrade	ទិន្នន័យមូលដ្ឋានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីពាណិជ្ជកម្ម
UNBS	ការិយាល័យស្តង់ដាររបស់ប្រទេសអ៊ូហ្គង់ដា
UNCTAD	សន្និសីទអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីពាណិជ្ជកម្មនិងការអភិវឌ្ឍ
UNEP	កម្មវិធីរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីបរិស្ថាន
US	សហរដ្ឋអាមេរិក
USDA	ក្រសួងកសិកម្មរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក
VAT	អាករលើតម្លៃបន្ថែម
WTO	អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក

បុព្វកថា

ទោះបីជាយើងចូលចិត្ត ឬមិនចូលចិត្តក៏ដោយ សាកលភាវូបនីយកម្មគឺជាផ្នែកមួយនៃជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់យើង។ ជាលទ្ធផលនៃការរីកចំរើនខាងមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន និងគមនាគមន៍ព្រមទាំងការបើកទូលាយនៃសេដ្ឋកិច្ចនានានៅលើពិភពលោក ឥឡូវនេះប្រទេសទាំងឡាយកាន់តែមានទំនាក់ទំនងជាមួយគ្នាឡើង។ ដោយទទួលស្គាល់តថភាពនេះ ទើបប្រទេសកម្ពុជាសម្រេចចិត្តចូលជាសមាជិករបស់អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក (WTO) ។ ទោះបីជា ដំណើរការនៃការចូលជាសមាជិកនេះគឺជាការពិបាកមួយ ហើយកម្ពុជាត្រូវទទួលយកល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលលើសហួសពី បទដ្ឋានសម្រាប់ប្រទេសដែលមិនសូវអភិវឌ្ឍន៍ក៏ដោយ ក៏យើងសុខចិត្តទទួលយកដែរ។ យើងមានហេតុផលច្បាស់លាស់ក្នុងការធ្វើដូច្នោះ។ ប្រទេសយើងមានកម្លាំងពលកម្មដែលកើនឡើងយ៉ាងលឿន ប៉ុន្តែយើងគ្មានការងារគ្រប់គ្រាន់សំរាប់ពួកគេទេ។ ហើយនៅពេលជាមួយគ្នានេះយើងត្រូវប្រឈមមុខជាមួយនឹងការប្រកួតប្រជែងខាងសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងខ្លាំងពីសំណាក់ប្រទេសជិតខាងរបស់យើង។ មានតែ វិស័យឯកជនដែលរីកចំរើនមួយទេទើបអាចជួយបង្កើតការងារដែលមាននិរន្តភាពបាន។

ចំពោះប្រទេសដែលមានទំហំតូច និងមានកំរិតអភិវឌ្ឍន៍ដូចប្រទេសកម្ពុជា គន្លឹះសំខាន់មួយសំរាប់ធ្វើឱ្យវិស័យឯកជនរីកចំរើនបាន គឺពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ។ ដូចដែលបទពិសោធន៍នៃការធ្វើសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចនៃប្រទេសមួយចំនួនបានបង្ហាញក្នុងរយៈពេលពីរទសវត្សកន្លងមកនេះ ប្រទេសដែលមានផលធៀបពាណិជ្ជកម្មលើ ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (GDP) ខ្ពស់ជាងគេមានការរីកចំរើនខាងសេដ្ឋកិច្ចជាមធ្យម ៣,៥ % ក្នុងមួយឆ្នាំ នៅក្នុងកំឡុងទសវត្ស១៩៨០ និង ៥%ក្នុងមួយឆ្នាំ នៅក្នុងកំឡុងទសវត្ស១៩៩០។ នៅក្នុងកំឡុងពេលនេះដែរ ប្រទេសដែលមិនបានធ្វើសមាហរណកម្ម សេដ្ឋកិច្ច មានការរីកចំរើនជាមធ្យម ត្រឹមតែ ០,៨%ក្នុងមួយឆ្នាំនៅទសវត្ស១៩៨០ និង ១,៥ % នៅទសវត្ស ១៩៩០។

ប៉ុន្តែ ដើម្បីធ្វើឱ្យពាណិជ្ជកម្មមានអត្ថប្រយោជន៍ចំពោះគ្នាទៅវិញទៅមក គេត្រូវមានគោលការណ៍រួមមួយចំនួនសំរាប់គ្រប់គ្រងសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្ម។ គោលការណ៍ទាំងនេះរួមមាន ភាពបើកចំហ តម្លាភាព ភាពដែលអាចប្រមើលទុកមុន ការមិនរើសអើង និងប្រព័ន្ធដោះស្រាយជម្លោះដោយផ្អែកលើបទបញ្ញត្តិ។ ដោយចូលជាសមាជិករបស់ WTO យើងមិនត្រឹមតែបង្កើនលទ្ធភាពក្នុងការពង្រីកទីផ្សារ និងបានទទួលការគោរពត្រឹមត្រូវពីប្រទេសដៃគូពាណិជ្ជកម្ម ដែលមានឥទ្ធិពលនៅក្នុងពិភពលោកប៉ុណ្ណោះទេ វាថែមទាំងផ្ដល់ជាសញ្ញាច្បាស់លាស់មួយ ដល់សក្ដានុពលវិនិយោគិនថា ប្រទេសកម្ពុជាគឺជាទីកន្លែងល្អ សំរាប់ប្រកបរបរពាណិជ្ជកម្ម។

ប៉ុន្តែសមាជិកភាពនៅក្នុង WTO និងការធ្វើកំណែទំរង់រដ្ឋាភិបាលដែលចាំបាច់មួយចំនួន មិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ទេ សំរាប់ ទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីពាណិជ្ជកម្ម ។ ប្រទេសកម្ពុជានឹងទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីសមាជិកភាពនៃ WTO ប្រសិនបើក្រុមហ៊ុនអាជីវកម្មទាំងឡាយយល់ដឹងពីវិធាន និងបទបញ្ញត្តិនៃបរិយាកាសពាណិជ្ជកម្មថ្មីៗ ដើម្បីឱ្យគេ ទាញយកផលប្រយោជន៍ពីឱកាសថ្មីៗ និងទប់ទល់ជាមួយនឹងឧបសគ្គចំពោះមុខ ។

ហេតុនេះហើយទើបយើងសហការជាមួយ កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៏វិស័យឯកជនតំបន់ទន្លេមេគង្គ (MPDF) របស់សាជីវកម្ម ហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ (IFC) ក្នុងការរៀបចំតាក់តែងសៀវភៅមគ្គុទេសនេះ និងគំនិតផ្តួចផ្តើមផ្សេងៗទៀត ដើម្បីពន្យល់ ដល់វិស័យឯកជនពីអង្គការ WTO ។ ដូចដែលអស់លោក លោកស្រី នឹងឃើញនៅពេលអានសៀវភៅមគ្គុទេសនេះ សៀវភៅនេះចែកចេញជាពីរផ្នែកធំៗ ។ ផ្នែកទីមួយរៀបរាប់ពីវិធាននិងបទបញ្ញត្តិរួម ។ ឯផ្នែកទីពីរ ពិនិត្យពីលទ្ធភាព នៃឥទ្ធិពលរបស់សមាជិកភាព WTO មកលើវិស័យសេដ្ឋកិច្ចមួយចំនួន ។ ផ្នែកនេះសំខាន់ណាស់ ព្រោះវាផ្តល់ពត៌មានពីទិដ្ឋភាពទូទៅនៃទីផ្សារនិមួយៗ និងភាពលំបាកដែលអាជីវកម្មកម្ពុជានឹងជួបប្រទះ ព្រមទាំងប្រភពពត៌មានផ្សេងទៀតសំរាប់ទីផ្សារនិមួយៗ ។

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មសូមថ្លែងអំណរគុណដល់ MPDF ដែលបានសហការជាមួយយើងក្នុងការផលិតសៀវភៅ មគ្គុទេសនេះ ។ យើងសង្ឃឹមថា សៀវភៅមគ្គុទេសនេះនឹងក្លាយទៅជាប្រភពដ៏មានសារប្រយោជន៏មួយសំរាប់សហគ្រិនរបស់យើងដែលចង់ទាញយកប្រយោជន៍ពីសមាជិកភាពរបស់កម្ពុជានៅក្នុង WTO ។

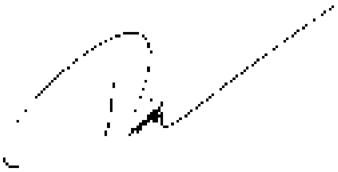

ចម ប្រសិទ្ធ

ទេសរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

ខែមិនា ឆ្នាំ ២០០៥

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ប្រទេសកម្ពុជា និងអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក (WTO)**: សៀវភៅមគ្គុទ្ទេសសំរាប់ អាជីវកម្ម**នេះ ត្រូវបានផលិតឡើងរួមគ្នា ដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឯកជនតំបន់ ទន្លេមេគង្គ (MPDF) ។ ឯកឧត្តម **សុខ ស៊ីផាន់ណា** រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និង លោក Adam Sack នៃ MPDF បានផ្តល់ការណែនាំ និងគាំទ្រដល់ការបង្កើតសៀវភៅនេះឡើង ។

លោក **ហោ សុនាថ** ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការបង្កើតឯកសារណែនាំនេះ ក្រោមការដឹកនាំរបស់ អ្នកស្រី Trang Nguyen ។ លោក David Woods នាយកគ្រប់គ្រងរបស់ក្រុមហ៊ុន World Trade Agenda Consultants ជាអ្នកនិពន្ធឯកសារនេះ ។ លោក **តឹករ៉េត សំរេច** និង លោក **យូ ម៉ាប់** បានចូលរួមក្នុងការស្រាវជ្រាវ និងពិនិត្យមើលឯកសារនេះ ។

អ្នកស្រី Jennifer Herink និងអ្នកស្រី Ann Bishop ជាអ្នកកែសំរួល និងពិនិត្យមើលឡើងវិញ នូវឯកសារច្បាប់ដើម ។ កញ្ញា **យូ សូនទី** បានចូលរួមផ្តល់យោបល់លើឯកសារព្រៀង និងជួយក្នុងការបកប្រែ ។ លោក **ទា សារ៉ូវ៉ា** ជាអ្នកបកប្រែឯកសារនេះ ហើយ អ្នកស្រី **ទា សាន** ជាអ្នកពិនិត្យមើលការបកប្រែ ទទួលខុសត្រូវលើការផលិត និង ជួយខាងផ្នែករដ្ឋបាល ។ អ្នកស្រី **គា គន្ធា** ទទួលខុសត្រូវលើផ្នែករចនាអក្សរ និងរូបភាព ។ អ្នកស្រី Nguyen Thi My ក៏បានជួយសំរួលខាងផ្នែករដ្ឋបាលផងដែរ ។